

ՅԱԿՈԲ ԱՐԲ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ
ՅԻՇԱՍԱԿԻՆ

Յակոբ Սրբազան Վարդանեան, ոչ եւս է: 25 տարիներ ան ղեկավարեց այս ընդարձակ Թեմը, որ կ'երկարի Պօրտօ քաղաքէն մինչեւ իտալական սահմանը: Քառորդ դար ան կարողացաւ համադրել ու միատեղել 150.000 հաւատացեալներ մեր Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ՝ Հարաւային Ֆրանսայի: Ահա ութ տարիներէ ի վեր, որ ան ձգած էր իր պաշտօնը՝ ընտրուած ըլլալով Պատրիարքական Փոխանորդութեան բարձր աստիճանին՝ Նրուսադէմի Հայոց Պատրիարք Ամենապատիւ Թորգոմ Արքեպիսկոպոսի կողմէ:

Յակոբ Արքեպիսկոպոս Վարդանեան ծնած է Ուրփա, Նոյսիս, 1918 Յունուար 1 թուին: Զաւակ 1915-ի ցեղասպանութեան արեւաւրդէն փրկուած ծնողներու:

1920 թուի Ուրփայի Ֆրանսական ջոկատի սպանդէն ետք, Վարդանեան ընտանիքը կը կարողանայ խոյս տալ դէպի Հալէպ, 1921-ին: Դէպի այն Սուրիան, որ դարձաւ ապաստարան, ինչպէս բազում ուրիշ արաբական երկիրներ, ցեղասպանութենէն վերապրողներուն: Հայրը Սրբազան Հօր յաջողեցաւ, հակառակ տեղահանութեանց, բանալ եւ կազմակերպել երկու հայկական դպրոցներ՝ Հալէպի ու Ռաֆֆայի մէջ:

14 տարեկան պատանի Աւետիս Վարդանեան կ'ընդունուի Նրուսադէմի Ժառանգաւորացը: 18 տարեկանին կը ձեռնադրուի Սարկուազ: 1939 թուին կը ձեռնադրուի կուսակրօն քահանայ՝ վերանուանուելով Յակոբ Արքեպ, եւ կը դառնայ անդամ Ս. Յակոբեանց Նորայրութեան:

Իր քաջագիտութիւնը հայերէն լեզուի եւ իր սերը հայ գրի նկատմամբ՝ զինքը կը դարձնեն Նրուսադէմի Պատրիարքին անձնակազմի քարտուղարը: Հօգեւոր Հովիւ Հայփա քաղաքի Հայոց, 1941-1946 թուականին, ան կը միջիթարէ, թիկունք կը կանգնի ու Աստուծոյ խօսքը կը քերէ իր Հօտին՝ ռումբերու տեղատարափին տակ՝ Համաշխարհային երկրորդ պատերազմի ընթացքին: 1946 թուին, ան կը հրաւիրուի Սրբոց Յակոբեանց Տունը, որպէս տնօրէն վանքի տարանին եւ հրատարակիչ Պատրիարքական պաշտօնական «Սիոն» ամսաթերթին, մինչեւ 1951 թուականը: Այս շրջանին, ան կ'ուսուցանէ Ժառանգաւորացի մէջ Ընդհանուր Պատմութիւն, Եկեղեցական Պատմութիւն, Հայ գրականութիւն, Աստուածաբանութիւն:

1956-1960 շրջանին, Վարդանեան Վարդապետ կը մուրիւրի դաստիարակչական ասպարէզին մէջ թէ Ժառանգաւորացի եւ թէ Նրուսադէմի հայկական երկրորդական վարժարանէն ներս. ապա՝ ան կը դառնայ տնօրէն Ժառանգաւորացի, 1960 թուին:

ԱՌԱՔԵՆՈՒԹԻՒՆ

1964 թուին, Հայոց Պատրիարքը զինքը կ'առաքէ Լատինական Ամերիկա՝ այցելելու համար հայկական համայնքները Արժանթինի, Ուրուկուէյի, Զիլիի ու Պրագիլի, ձեռնարկելու համար համգանակութեան մը յօգուտ ապաստանեալներուն, որոնք կը վայելէին Պատրիարքարանի հովանաւորութիւնը: Իր այս առաքելութիւնը ունեցաւ մեծ յաջողութիւն:

1965 թուի Մարտին, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետ Վազգէմ Ա. զինքը կը նշանակէ Կաթողիկոսական Փոխանորդ, ի Մարսէլլ, ուր իր իմաստութեամբ եւ դիւանագիտութեամբ կրցաւ հարթել բազում անհասկացողութիւններ:

Նոյն Սեպտեմբերին, Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութիւնը կուտայ իր համաձայնութիւնը եւ կը ստանայ եպիսկոպոսական օծում, ի Սուրբ Էջմիածին, ի Հայաստան:

Յաջորդ տարի 1966 Յունուար 6-ին, Յակոբ Սրբազան կը ստանձնէ իր նոր պաշտօնը՝ Փռնէն քաղաքի մէջ:

Նշեմք մի քանի յատկանշական իրադարձութիւններ.

1973 թուին, կառուցումը 1915 թուի Մեծ Նոյնի յուշարձանին՝ Մայր Եկեղեցւոյ քակին մէջ, Փրատօ պողոտային վրայ. եպիսկոպոսի անձնական նախաձեռնութիւնը եղաւ վնասական:

1973-ին, Լա Սիոթայի մէջ կը ձեռնարկէ կառուցումներ մօր եկեղեցւոյ մը եւ ուր կը հաստատէ հայ դպրոց:

1978 թուին, հաստատումը Առաջնորդարանի մը՝ ձեռնարկելով կառուցումը Մշակութային Կեդրոնին՝ Արծրուն Զորաշեանի անունով:

Բացուիլը Հայաստանէն յետոյ Առաքելական Եկեղեցւոյ դէպի միւս Քոյր եկեղեցիները՝ գտաւ մօր ոճ ու ձեւ՝ Սրբազան Հօր Էփիմէնիէ շարժման հասկացողութեան չափանիշին մէջ: Իր ամենացայտուն յաջողութիւնը գտաւ «Ռատիօ Տիարոյ»-ի ստեղծման մէջ, էլեկտրայ Եպիսկոպոսի աջակցութեամբ եւ մասնակցութեամբ Օրթոտոքս եւ Բողոքական եկեղեցիներու:

1984 թուին, վազգէն Ա. Վեհափառ Հայրապետի այցելութեամբ, Փարիզի մէջ գումարուած ժողովին իրրեւ հետեւանք՝ կը ստանանք ա՛յլ աւելի աշխուժութիւն՝ եկեղեցիները միացնելու մէկ իշխանութեան ներքեւ. ինչ որ կը յաջողի՝ հիմնադրութեամբ Հարաւային Պրանսայի Հայոց եկեղեցիներու ընդհանուր ժողովին՝ իր Շրջանային Խորհուրդով, որ իրաւական պաշտօնական հանգամանք կը ստանայ 1991 Դեկտեմբեր 2 թուին:

1990 Յունիս 29-ին նախաձեռնութեամբ բաղադրուած Ռոպէր Վիկտորիի, ան եղաւ հիմնադիր անդամներէն մէկը Մարտիլ - Եսփէրանսի:

Այլ քաղում քարեմասնութիւններ եւ կ'առաջնորդեն Սրբազան Հայրը քաջառիկ Կաթողիկոսական գնահատանքի, երբ 1991 թուին, կ'արժանանայ Արքեպիսկոպոսի տիտղոսին:

Բայց Յակոբ Սրբազան Վարդանեան այնքան կապուած մնաց այս բաղադին Մարտիլի, որ երբեք չկարողացաւ մեզմէ հեռանալ: Նաեւ՝ հետզհետէ իր տկարացող առողջութիւնը արգելք դարձաւ իր տեղափոխութեան:

ՏԱՐՕՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԶԷՐԷՅԵԱՆ

Յակոբ Արք. Վարդանեան իր մահկանացուն կնքեց 1999 Յունուար 15ին: Թաղման կարգը կատարուեցաւ Յունուար 22-23ին, Մարտիլիոյ Սրբոց Թարգմանչաց Մայր եկեղեցիին մէջ, Նախագահութեամբ Յակոբ Սրբազանի եւ Տ. Լեւոն Ա. Քիմյ. Առաքելեանի դասընկեր (Նրուսադէմի Ժառանգաւորաց Վարժարանի մէջ), Ամեն. Տ. Թորգոմ Պատրիարք Մանուկեանի:

«Յիշատակն արդարեւ օրհնութեամբ եղիցի:»

ԽՄԲ.